

1. astə kɪpən ən spɛ.ɾwɛɾ zi.n bənəzə bǎ.ŋ
2. mə mu.t istə bluməxi.s - of blumətʃis Xŭ.ŋ Xitɪ
3. tɔgəzvo.ɾdəX spinəzə aɪ.ənəgmɔɾ mət məʃinəs
|| aɪənəX = *op zijn eentje* ||
4. spitən ɪz lǎ.stəg vɛɾɛk
5. ɔptət sXɪp - of skip kɾe.gəzə brʊ.t vɔɾ də ʃXiməl
upstɪŋ ju.
6. də tɪmərma.n het - of hɛp ẽ splintər ɪn zə viŋɛɾ
7. də sXi.pɛɾ liktə zə lipə ǎ.f
8. ɪn dat fəbrɪk ɪz nɪks tə zi.
9. kum of - kəm hir kɪntʃi
10. jǎ.n - brɛŋ nɔX fi:ɾ pilʃi.s - of glɔ.ʃɪz bi.ɾ || *pint
niet gebr.* ||
11. brɛŋ ma.ɾ twe. kilo ma.ikɛrsə tɔɛ.ys || *kriki
zeldz.* || *mɔɾələ (zure)* ||
12. ən he.lə flɛ.zwɛ.ɪn aXtər məkɔ:ɾ le.iXəzo.upə ||
mɛtər vɛ.ɪvə || ɛŋ kǎ.n mɛ.lək = *een liter melk* ;
ən ha.ləvə ka.n = $\frac{1}{2}$ l. ||
13. he na.m ɛŋ knɔpəl ɛn he kva.m numə tu. || he
kvam ɔp mə ʔǎ.f mɛd ən stɔk || he wɔu mɛŋ
klǎ.p Xɛ.və || ɛŋ klǎ.p ɪjə nɛk ||
14. kɛp sə kni. gəʃi.n
15. fastɪvət - da hɔ.uwə wɛ.i ũ.nɪs ni fe.ɪ me.jup ||
bǎ.ɪ mɛs'ke. (*van de Limburgse Vereniging*) =
ɛʃ bu.rəbɑ.l vən lɪmbɑ.rəX ||
16. kɛbɛmɔ blɛ.i dak nit 'mɛsə bɛ me.igəgŭwuɔɾ
17. kɛpət ni Xədɔ.n ɔɾ jɔXi.
18. wi hɛpət Xədɔ.n - wi - of di dər ǎ.ŋkŭmt dɔ.ro.w
|| 'wɔɾzou - 'dɔ.ro.uw ||
19. ɛn ʃpin - ẽ rǎ.gəbul - ẽ ʃpinəwɛp
20. ɛm pɛ.tsi - mɔʃ - bɑ.ŋ - bɛnɔ.ruwɪt (*bedompte
lucht*) - vɛ.ɪ - ɛm pǎdəstu.ɪ - ɛn hɛ.(.)Xɪ - ɛŋ
kɪkɛrt - ɛn ɣlɪndɛɾ -
21. di ma.n hatə he.lə vɛ.rɛɪt ɪn rɛp ɛn ru:ɾ gɛbrǎ.X
(*v. e. stokebrand*) - of di vɛnt mɔ.r.kt o.vɛɾal rɔtso.i
(*een herrieschopper*)
22. ksəjən dɔ.ʃə krɔ.ltʃis Xɛ.və - lɛkɛrtʃi (*aanspr.
vorm v. klein kind*).
23. ɛŋəlǎ.nt lɔ.t fe.l ɔ.uwə ʃXɛ.pə ʃlo.r.pə
24. hɛ.i ɪz ɛz ɛŋkɛ.rɪtjə gəbɛ.itə || dɔ.r ɛn hunt ||
25. gɛ.i mɛn ɪs twe. brɛ.ɪjə stɪ.ənə - of stɪ.ǎnə -
brɛ.ɪjɛɾ - də brɛ.ɪjətstə
26. da stǎ.mbe.lt stɔtər nɔ nimɪ.ɛ(r)
27. di mǎ.n ɛtə le.vən az ɛm pɾɪ.nɪs - of ɛm bɛɾun
28. də dɔɛ.yvəl ɪz o.k niŋm də he.məl gəble.ɪvə
29. də (sXɔ.r.)kɪndɛrə zɛ mɛtsXɔ.r.ɪ - of mɛ.tə sXɔ.r.ɪ
nɔɾ də zə gəwɛ.ɪʃ
30. kɛn tug ni kɔmə vuɛɾ daklɔ.r bɛ.n
31. də kujə drɪŋkə grɔ.X lɛ.ɪnzɔ.t (*minder gebr.*) ||
lɛ.ɪŋkukə ||
32. ɛ kɛni nɔɾ zə wɛ.rɛk - hɛpt ǎ.n zəŋ kɛ.ɪ
33. du ɛz ɛn ʃtɛ.l ɪn di be.zəm
34. nɛ. dər wɔɾt nimɛr gɛkɛ.gɛlt
35. hɛ. - of hɛ.i - of hɛ.i - kɛjal tɪkɪ gɛɾupɛ
36. di pɛ.r ɪs nɔXru.n ju. - də pitə zɛ.ɪnəg wɪt || rɛ.r.ɪp
37. zə zɛ.ɪnatlǎ.nt
38. zɛbm ɪ.ɛstʃɪ - of ɪ.ɛstʃə sɛntə hɛləpə ɔpmu.kə -
of zə hɛpm dɔ.r zn sɛ.nt he.nɡɛbrɔX
39. ɪ za.lt no.it fɛr brɛŋə
40. zɪs tə hɛ.lɛfanɛɾ mɛləkwɛ.ɪt - of : mɛləkwɛ.ɪt
(*wijk Witte Vrouwen*)
41. də mǎ.n mut sə vrɔ.uw bəʃX.ɛ.rɛmə
42. ɪn tkɔnu.ɪ zwɛ.mə ɪs fɔ.lɪs tə gɛvɔ:ɾlɛk
43. ɪjɛp ɛmbu.ɪ pɾɔ.tʃis umdati zɔ stɛɾɛk ɪs
44. wɛ.i mutə də hɛ.lɛf hɛbɛ ɛɾɪali də ǎ.ndɛrə hɛləf -
of də rɛs
45. hɛləptɪʃbet ɪz ɔptɪlə - of hɛləpt ɛz ɛn hǎ.ntjə mɛtɛʃ
bet
46. ũnzə mɛ.tslɑ.r ɪso vɛt az ɛm pǎ:t (*pad*)
47. zə zɛ.ɪn ɛn tʃpɾɪŋə want sə hɛ.bə gəwɛ.t
48. də blu'mɪs mɔtə bɔ:ɪm ʔɛntə
49. du ʔɪ.ɛst ɛt rŭ.m ɛz dɪX || ɛt rŭ:ɪmpt = *het raam* ||
50. zə lɔɛ.jə vɔ.ɾ də ɪ.ɛɾstə mɪs - də ho.Xmɪs - tɪuf
(*avondlof*) - də vɛspɛɾs (3 u.)
51. (bɛd)ʃpɾɛ.ɪ - kɪkɛrdɾɪɪ - vɛɾʃpɾɛ.ɪjə (*soldaten*) -
ɔɛ.tʃpɾɛ.ɪjə (*een laken*) - klɔ.r. mu.kə - ɛm
bŭ.tɛɾam smɛ.rə
52. di vrɔ.uw hɛ.ptɛɾ hɔ:ɾ he.lɛmɪlɔtə ʔafknɪpə
53. zə vɔ.dɛr hɛ.təm zɛzjɔ.r.ɪ la.ŋ nɔɾ sXɔ.lɔ.tɛ
gɔ.r.n || ɔp tǎ.mbaXsXɔ.ɪ
54. khɛpɪŋ ʔa.fXɛɾɔ.jə - um nɔX sɛlŭ.t lɔŋstwɔ.tɛɾ
tə gɔ.n
55. || ʔɔ:ɪl (*verschoten en versleten, v. e. jas*) || vɔ:ɾs ||
dasi.jə hi.r ni fa.ɪk ||
56. ɔ.r.də putə zɛni fɔ.l wɔ.r.t.ɪ || kɔ.lɛpɔt dar dujə
də bɔ.tɛɾ m ; *grijze met blauwe bloemen* ||
57. || *ovenpaal niet bekend - haard evenmin in dit
verband* || də ha.r.t, *modern woord voor soort
vulkachel* ||
58. ɪn mɔ.r.t ɪst fɔlstɛkɔ.ut um tə bɑ.lə
59. də kɔ.ɛɾ.s Xɛ.f:θ.liX wɔɛɾ
60. hɛ trɔk tɾɔ:ɾ.t ǎn zɛn stɔ.ɛɾ.t.
61. tu kvamə - of kvumə jy.li ʔɪdɛɾ jɔ.r nɔɾ. də
kɛ.r.mɛs
62. də pu.tɛɾ zɛ.i - unzə livə he.r ɪs fulmɔ.kt
63. jə zɔg mə vɛl - murə jə zɛ.ɪ nɪks 'tɔ.gɛmə
64. də zwu:ɪywə - di kumə zɔ.u tɛɾɪX
65. gɑ.jə ni kɔ.r.tɛ vandɔ.r.X
66. lɔstəzo.k Xɔ:ɾX kɔ:ɾs
67. zɛn mu.tɛɾ ɪs kɛput - hɛ ka.ni - of kɛ.ni fɛ.r.dɛɾ -
hɛ zit fa.s
68. tɪz ẽ wɑ.rɛmə dɑ.Xəwɛ.s - ɛn tɪ.sǎ.X fɛnŭ.vɛ(n)t
69. da juXi lɔ.r.p ɔp sɛm blŭ:ɪtə pŭ:tə || hɛ zɛt Xɪn
sXɪ.nɛn ɛn zɛm br.ɛnə ||
70. dər zit ɛm bɑ.r.ʃ ɪn di kan
71. k(w)ɔ.utɛpɔz ɛm bri.v brɑ.X
72. kɛp.ɛ.ɪn a mə ha.r.t - of ɪmɛ lɛ.ɪf || *fig. hɛi hɛp ɔp
mə hɛ.r.t Xɛtrap* ||
73. mɛʃ dwɑ.r.sə mi.nɛə kɛŋk niŋumgu.n
74. nɔ. tʃXɔftə spǎ.nəwə tpu.ɛɾ for. də ni.wə kɛ.ɾ.r
75. ɪk hɛb ɛbitʃi kɔ.r.s - ɔl vɛn vɛmɔɾɛgə ʔǎ.f
76. də pɾɪ.r.nz ɪz o.k sɛldɔ:t Xəwɛ.s
77. wɛtʃi gɪn wɔ.gɛmɔ.kɛɾ tə wu.u.nə || ɛm 'pɛ.ɪlə
bɔ.r.uX = *vlieger met touw* ||
78. di rɔ.r.zə hɛbɛ lɔŋ du.unə - of du.uns
79. kXɛlo.f tɛɾ gɪ.n wɔ.ɛɾt fan - of gɪn ʃɪkɛpɪt fan
80. tkɪntʃi waz du.ɛt fu.ɛɾ zə kɪnə dŭ.r.pə
81. zɛn u.r.ɛɾɛn ɛn zɛn u.r.ɛgə lŭ.pə || hɛjɛt ʃupɔ.r.ugə
|| hɛjɛtrɪtɔ.r.ugə (*rode, natte ogen*) ||

82. dər duχtərtʃi is mædə mǎ.ntʃi nar tʃbus χəgə.n
u-m brō.mə tē pləkə
83. æ.ti la.dər izən spɔ.r.t vɛ.χ
84. hæ zətənən - of zətəzē strut up - of zətən əŋ ke.l
ɔp
85. də mē.nse zəχtə ni-gz - of nɪks ā.ndərz as χælt
æn ræ.kdum
86. dər mū.nt iz dro.əχ fan də dɔrs || kɛp ən tuŋ
az ɛn le.rə lā.p ||
87. di vɛg lo.p krum - aʃi zo.u ga.t - danəmje də
lā.ŋstə vɛχ
88. ik.əχt fo.r dit jəχi - of dæ kī.ənt - of dæt klɛ.intʃi
ən truməltʃi
89. di buk iz dō.t χəgun - umdati əŋ kɔrs hat
ɪŋgəʃlk - of hɛiz ɪn əŋ kɔ.rs χɛstək
90. twaz əŋ kɔ.r.t litʃi mə ən ə.ər.dəχ litʃi
91. tɪs mar - of nəg ət lɛ.kərst ɪn də ʃχō.dyw
92. || də ʃχlɔrɛ:i was vroeger een soort burgerwacht ||
hɛi mu.t χut kənə mɪ.ki
93. suk mə hut iz ɔp
94. kwe.ni wakəm - of wɔrəkəm zukə mut
95. əŋ kulə kɛ.ɪdər is χut fo.r tʃbi:r
96. ik məʃ le.vɛrtro.n ɪn:ɛ.mə um ā.n tē stɛrəkə ||
ossebloed niet gebr. ||
97. ɪ.k mət ɪ.ɛrstət fū.r nɔ də stā.l brɛŋə
98. məm brū.r wə'so.r.u mu.j
99. di mɛləχbu.r hɛ.t əŋ gro.tə vɛ.ik
100. di'kæ.rnəmɛlk - of kɛ.rə'mɛlk iz dyn ɛ.n zy:r -
sty:r ɛm dər mɛ.rɪ trɔχ
101. vɛ zəwə di pyt ɪn ən y:r vul kənə mɔ.kə
102. dər is nɪtɔ.t (= niet dat) fan ɛm tē zɛgə || sɛky:r
- pitʃə sɛky:r - sɛky:r ook v. e. werk ||
103. hɛi kump no.ɪt ɛmənytɛlō.t - tɪz ən sɛky:r bruki -
tɪz ən mǎ.n van də klək
104. ɪn ɪtɔ.lə hɛ.rɪjə vy:rsɛpɛndə bɛ.rɛgə || spyɛgə ||
105. dərɛfjɛ.i dər iz ɔp tē dauwə || dɛ.yvə (arch.) =
duwen ||
106. ɪmɔ.rse hɛ.rɛz ə stɔk fan də bryg ā.fχəvə.ərə
107. jə mət is kəm ka.ikə nɔr ũ.nʃ fə.lə - of jə mət
is kəmə - dɔŋ kɛjə tʃɛ.lə zin
108. hɛjɪs fan lə.və trɔχəkumə mɛnə zâ.k met
χæ.lɪt
109. di dɔr is fəm bɔ.kəhɔt || χut χəmɔ:k ||
110. ən vrɔ.uw di gɛtro.uwt is mət kɛ.nə nɔ.jə
111. khɛp hi.r grā.s χəzɔ.ɪt - mur twas χɪŋ gu.t sv.ət
112. də bi:ərbrɔ.uwɛr zɛχtat nɔχ tē dy:r iz um tē
bɔ.uwə || jə mutʃə nit ɔ.vɛrbɔ.uwə ||
113. bɔ.kə - ɪχ bɔ.k - jɛ.i bɔ.k - hɛ.i bɔ.k - bakti - of
ɪsti ɔntʃ bǎ.kə - vɛ.i bɔ.kə - ɪχ bɔ.ktə - jɛ.i
bɔ.ktə - hɛ.i bɔ.ktə - vɛ.i bɔ.ktə - vɛ hɛbɛ
gəbǎ.kə
114. bi.ji - ɪχ bit - jɛ.i bit - hɛ.i bit - vɛ.i bi.jə - bi.jə vɛ -
ɪχ bɔ.rɪ - ɪk hɛp χ.əbɔ.ji - bɔ.r.jɛzə ɔ.r.k
115. tɪz əŋ klɛ.intʃə mɔ.hɛɪs fɛ.ɪŋ
116. jə kɛn hir ɛ.ɪjərə kre.ɪgən ɔptə mǎ.r.t
117. hɛi hɛt χəzɛ.ɪtɪti ā.mə dɛ.ŋkə zauw
118. ət mɛʃi zɛ.i dati gɛlɛ.r.ɪk hat || də bɔ.ɪjə = het
personeel (deftig) "
119. də wɔ.rə vɛ.ɪf prɛ.ɪzə
120. dər lɛg.ə vɛ.l ɛ.ɪkɛlz ʊndər di ʔɛ.ɪkəbɔm
121. twɔ.tər iz dɔdɛlək ən də kɔ.r.uk - tko.k ā.l
122. tho.ɪ is nɔχ nɪjɛ.nʃ χɛ.l - tɪs pas χəmɔ.ɪt || g.rū.n ||
123. majɛnɛ.r.zə mɔ.kəzə van ən ɛ.ɪjərɔdɔ.jər - of
də χɔ.t ən ɛ.ɪjərɔdɔ.jər ɪn
124. dɔ bɔ.umpi zal dər ɔ.k ni hɛ.ɛ.r.t χru.ji
125. də pastɔ.r hɛ.t χujə vɛ.ɪŋ
126. umz ɔ.uw hɛ.ɪz iz ā.fχəbrǎ.nt
127. də mɛlək ʃpɔ.(j)tɛrɔ.ɪt - ɔ.tə ʔɛ.jər van də ku.j
128. də kɔstər stɔ.tə lɛ.jə || əŋ krɛ.s - tve. krɛ.sə ||
129. də bɔ.umə bɛ.ygə dɔ.r ət χəvɪχ || krɛ.yvɔ.g.ə ||
130. də tve.j mufə kwu.mə nɔ bɛ.ɪtə
131. zə hɛbən ɛm bunt ɛ.m blɔw gɛslɔ.gə
132. də ʃy iz ɛm bɛ.tʃə dy.r - ət lɛ.ɪkɛnt vɛl vɔ.tər
133. də lɛ.ɪt ən dr.k pǎ.k ʃnruw
134. tɪz ən ɛ.uw gɛl.jə dɔk jə gɛzi.n hɛp
135. || nruwpo.r.t || dat wɔrt nɔu ən hɛ.lə nɪ.wə stɔ.t
136. du.n - ɪχ duwət - of dujɪt - jɛ.i dutət - hɛ.i dutət -
vɛ.i dū.nt - of dɔtʃ dūnəmə - jɔli dūnət - zɛ.i dūnət
- ɪg dɛ.r.jət - jɛ.i dɛ.r.jət - hɛ.i dɛ.r.jət - vɛ dɛ.jənət
- jɔli dɛ.jənət - zɛ.i dɛ.jənət - dɛ.jɪkta.t - dɛ.ɪt
mɔ.ər - dɛ.jɛzɛtmɔ.ər
137. dō.pə - dɔ.pjɔrɛk - dō.ɛpfū.nt - də suldō.r.tə
138. dɔr.sə - hɛi dɔr.s - hɛ.i dɔr.stə - hɛi hɛt χɛdɔr.ʃ
139. bɪndə - ɪχ bɪnt - jɛi bɪnt - hɛi bɪnt - vɛ.i bɪndɪ -
jɔli bɪndɪ - hɔli - of zɔli bɪndɪ - bɪnti - bũ.nti -
khɛp χəb ũ.ndə
140. Lokale landmaten : ɛm bɔndər (= 1 ha.?) - ɛ ru
141. Lokale waternamen : də krɔmə rɛ.ɪn - ət svɔ.r.tə
vɔ.tər - də kɔ.lse γâ.r.t - də ʔɔ.uwə grɔ.χ - də
bɪʃɛ grɪf

De naam van deze stad in haar eigen dialect is 'ytɛrɛ.χ

De inwoner heet ytrɛχtənɔ.r

Een bijnaam is niet bekend ; voor Amersfoort zeggen zij keijetrɛkɛrs ; voor Amsterdam g.rɔ.t 'mɔ.kəm

Het aantal inwoners was, vlg. volkstelling 1947 : 185.246 ; tijdens volkstelling 1960 : 255.021.

Taaltoestand. De voornaamste wijken zijn ɔ.utvɛ.ɪk - vɛ.ɪk'se., (oude volksbuurt) - de tulste.k'pɔ.ɛrt - bɛ.tə 'uitə γrɔ.uwə - het meest archaïese dialect is aχtər ɔ.utvɛ.ɪks buurt van oud-katholieke hoveniers aan de rand van de stad ; waar het Utrechts ɛ.rɪ heeft, met brede mond, heeft de wijk Witte Vrouwen ɛ.i. De adel gebruikt nog een paar archaïese slordigheden bvb. gəʔɔrvə (geërfd), hɛi zɛ.i (hij zei). Vlg. zegslieden spreekt de oude adel incidenteel Frans (als de knecht binnenkomt). Het A. B. is echter overwegend, bv. meer dan in Amsterdam. De lagere stand spreekt nog dialect. Een kind uit de burgerstand leert dialect op straat, maar leert het weer af op school en in de huiselijke kring. De bevolking bestaat voor een deel uit ambtenaren, die gedeeltelijk van elders komen. De echte Utrechtenaren zijn echter middenstanders, winkeliers, hoveniers a. d. rand van de stad. Utrecht is voor 1/3 rooms-katholiek, voor 2/3 protestant. Voornaamste industrie : metaalindustrie ; velen werken ook bij het spoor.

Voor verdere inlichtingen, zie blz. 179